

2014. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanas

Deklarācija pret korupciju

2013. gada Eiropas Pretkorupcijas ziņojums¹ parādīja, ka korupcija ir pastāvīga problēma Eiropas Savienības 28 dalībvalstīs un ka ir nepieciešama steidzama rīcība.

Nākamajā Eiropas Parlamenta pilnvaru laikā (2014.–2019.) es apņemos cīnīties pret korupciju un veicināt caurspīdīgumu, atbildību un godīgumu ES iestādēs, politikā un likumdošanā.

Es strādāšu, konsultējoties ar pilsonisko sabiedrību un citām pusēm, lai sasniegtu šādus mērķus:

- 1. ES iestāžu pārvaldība un likumdošana kļūs par globālu paraugu caurspīdīgumu, atbildībai un godīgumam**, nosakot visaugstākos standartus. Es apņemos ievērot Eiropas Parlamenta deputātu Rīcības kodeksa burtu un garu un publicēt „Interesu pārstāvju un lobētāju uz likumdošanu ietekmes novērtējums”, kas tiks pievienots pie katra ziņojuma, par kura sagatavošanu es atbildēšu pilnvaru termiņā.
- 2. ES veicinās godīgumu un caurspīdīgumu publiskā sektora izdevumos**. Tas nodrošinās, ka visa informācija par ES fondiem tiks publicēta sabiedrībai viegli pieejamā un ērti lietojamā veidā, piemēram, ievērojot atvērto datu principus. ES publiskā iepirkuma noteikumos ņems vērā atklātas līgumu slēgšanas principus un īsteno efektīvas metodes interešu konfliktu novēršanai. Tas attiecas gan uz ES, gan valstu iestāžu izdevumiem.
- 3. ES veicinās iniciatīvas un likumdošanu, kas nodrošinās efektīvu aizsardzību trauksmes cēlājiem** publiskajā, privātajā un bezpeļņas sektorā.

Politiskās partija NACIONĀLĀ APVIENĪBA

Rihards Kols
Vārds/Uzvārds

[Paraksts]
Paraksts

20/05/2014
Datums

Šo solījumu ir aicināti parakstīt deputātu kandidāti visā ES un Transparency International glabās solījumu parakstījušo personu sarakstu.

Parakstīto deklarāciju lūgums ieskenēt un sūtīt līdz 16. maijam uz e-pastu: ti@delna.lv, norādot savu kontaktinformāciju, lai varam ar Jums sazināties. Atbildes uz jautājumiem vai konsultācijas par pretkorupcijas dienas kārtību sniegsim Jums, sazinoties pa e-pastu vai tālruni: +371 67285585. Parakstītās deklarācijas oriģinālu lūgums atsūtīt arī pa pastu Delnai uz adresi: A.Čaka iela 49-4, LV 1011, Rīgā. Ar visu ES dalībvalstu EP deputātu kandidātu sarakstu, kas līdz šim ir parakstījuši šo deklarāciju, var iepazīties mājas lapā <http://anticorruptionpledge.eu/>.

¹ EU ANTI-CORRUPTION REPORT, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_en.pdf, Pielikums. Latvija: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/anti-corruption-report/docs/2014_acr_latvia_chapter_lv.pdf

Kas notiks, kad partijas vadība parakstīs šo solījumu?

- Pēc deklarācijas parakstīšanas Transparency International Latvija (Sabiedrība par atklātību – Delna) sazināsies ar Jums, lai pārbaudītu Jūsu kontaktinformāciju un pārliecinātos, ka vēlaties, lai Jūsu solījumu un apņemšanos publicē mūsu tīmekļa vietnēs.
- Pēc ievēlēšanas Transparency International Latvijas nodaļa (Delna) un Transparency International ES birojs plāno ar Jums noorganizēt tikšanos, lai sīkāk apspriestu, kā īstenot solījumā ietvertās apņemšanos, un pēc vajadzības sniegs papildu informāciju un priekšlikumus turpmākai rīcībai.

Papildus informācija par mērķiem:

1. ES iestādes kā caurspīdīguma, atbildības un godīguma paraugs

Parlamenti ir demokrātijas stūrakmeņi. Lai parlaments pienācīgi darbotos, ir ļoti svarīgi, lai tas pārstāvētu pilsoņu intereses un lai tas baudītu plašu pilsoņu uzticību. Tomēr nesen veiktā „Eiobarometra” aptauja parādīja: 70% ES pilsoņu uzskata, ka iestādēs pastāv korupcija². 2011. gadā Eiropas Parlaments apstiprināja EP Rīcības kodeksu³, kas nosaka juridiski pareizu un pieņemamu EP deputātu rīcību. Rīcības kodekss EP deputātiem aizliedz būt lobīstiem un uzliet pienākumu sniegt sīku informāciju par viņu finanšu interesēm. Tomēr joprojām ir nepilnības⁴, kas apdraud Eiropas pilsoņu ticību saviem EP deputātiem.

EP deputātiem būtu jātiecas pēc maksimāla godīguma un atklātības Parlamentā⁵, ieskaitot „nogaidīšanas periodu”, paralēlas nodarbinātības aizliegumu, kā arī stingras sankcijas par kodeksa pārkāpumiem. Tāpat EP deputātiem būtu brīvprātīgi jāpublicē „Interesu pārstāvju un lobētāju uz likumdošanu ietekmes novērtējums”⁶, kur sīki aprakstīts viss ieinteresēto pušu ieguldījums konkrētajā tiesību aktā.

2. Godīguma un caurspīdīguma veicināšana publiskā sektora izdevumos

Publiskie iepirkumi izsenis ir uzskatīti par valsts sektora darbību, kas visvairāk pakļauta korupcijas un krāpšanas riskam. Daudzās Eiropas valstīs augsta korupcija kombinācijā ar milzīgiem pieejamiem naudas līdzekļiem (2008. gadā kopējā publiskā iepirkuma līgumu summa ES bija līdzvērtīga aptuveni 15% no ES IKP (1,7 triljoni eiro)) ne vien rada milzīgu līdzekļu izšķērdēšanu, bet arī būtiski ietekmē pilsoņu uzticību valdībai un demokrātijai kopumā. Kaut arī daudzās dalībvalstīs pastāv ES direktīvām atbilstoša likumdošana, ir nepieciešama labāks caurspīdīgums un stingrāka iepirkuma procesu uzraudzība.

EP deputātiem ir jāstrādā pie plašākas informācijas sniegšanas un līdzdalības publiskajā iepirkumā atbilstoši Atklātas līgumu slēgšanas principiem⁷ gan ES, gan valstu līmenī. Tas ietver plašas, kvalitatīvas un viegli pieejamas iepirkuma dokumentācijas publicēšanu. Būtu jāatbalsta pāreja uz e-ierpirkumiem.⁸ Īpaša uzmanība būtu jāpievērš caurspīdīgumam un efektīvai Eiropas fondu izlietošanai. Saskaņā ar īpašo „Eiobarometra” aptauju par korupciju 52% Eiropas pilsoņu uzskata, ka Eiropas iestādes nepalīdz mazināt korupciju Eiropā. EP deputātiem būtu jākalpo par paraugu un jāpieprasa publicēt informāciju par Eiropas fondiem saskaņā ar Atvērto datu standartiem, kas noteikti, piemēram, G8 Atvērto datu hartā.⁹

3. Stipras aizsardzības nodrošināšana trauksmes cēlējiem

Viens no galvenajiem šķēršļiem cīņā pret korupciju, krāpšanu un nesaimniecisku rīcību ir šo darbību slepenais raksturs. Trauksmes cēlējiem ir ļoti svarīga loma, atklājot citādi nezināmus korupcijas vai citu pārkāpumu gadījumus, bet, to darot, viņi bieži uzņemas lielu personisku risku. Trauksmes cēlēju aizsardzības likumdošanas mērķis ir veicināt sabiedrībai būtiskas informācijas atklāšanu. Tas parasti nozīmē trauksmes cēlēju aizsardzību no atriebības un/vai viņu atalgošanu.

² Eiropas Komisija: Īpašais „Eiobarometrs” 397 – Korupcija (http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_397_en.pdf)

³ Eiropas Parlaments: Rīcības kodekss (<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/0060f4f133/Ethics-and-transparency.html>)

⁴ Transparency International: ES godīguma sistēmas pētījums (http://www.transparencyinternational.eu/focus_areas/eu-integrity-study)

⁵ Transparencia Mexicana: 10 #atklāta parlamenta principi (http://www.transparency.org/files/content/event/2013_OpenParliament_EN.jpg)

⁶ Transparency International: Likumdošanas ietekmes novērtējums (http://www.transparency.org/files/content/corruptionqas/legislative_footprint.pdf)

⁷ Atklātas līgumu slēgšanas partnerība: Atklātas līgumu slēgšanas globālie principi (http://www.open-contracting.org/global_principles)

⁸ Transparency International: Nauda, politika, vara: Korupcijas riski Eiropā (<http://www.transparency.org/enis/report>)

⁹ G8: G8 Atvērto datu harta un Tehniskais pielikums (<https://www.gov.uk/government/publications/open-data-charter/q8-open-data-charter-and-technical-annex>)

Tikai 4 ES dalībvalstis nodrošina efektīvu trauksmes cēlēju aizsardzību.¹⁰ Pamatojoties uz esošajām EP rezolūcijām (piemēram, 2013. gada oktobra rezolūciju¹¹), Eiropas Komisijai būtu jāapsver iespēja iesniegt likumdošanas priekšlikumu, lai izveidotu efektīvu un visaptverošu Eiropas trauksmes cēlēju aizsardzības programmu Eiropas Savienībā, pamatojoties uz Eiropas Padomes, ESAO un *Transparency International* izstrādāto labāko praksi. Programmai un ar to saistītajiem ES tiesību aktiem būtu jāatbilst Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 11., 30. un 47. pantam, kas attiecas uz personas tiesībām uz vārda brīvību, aizstāvību nepamatotas atļaušanas gadījumā un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu. Tiem būtu jāattiecas uz valsts un privātajā sektorā strādājošajiem, kā arī jāizveido dažādi droši informācijas atklāšanas kanāli trauksmes cēlējiem (ieskaitot anonīmu informācijas atklāšanu). Visām ES iestādēm un organizācijām būtu jānodrošina stipri aizsardzības mehānismi un atbalsts saviem darbiniekiem un dalībniekiem atbilstoši to juridiskajiem pienākumiem. Pašlaik tikai Eiropas Komisija ir izveidojusi atbilstošus mehānismus¹².

¹⁰ Trauksmes celšana Eiropā: Trauksmes cēlāju juridiskā aizsardzība Eiropas Savienībā

(http://www.transparency.org/whatwedo/pub/whistleblowing_in_europe_legal_protections_for_whistleblowers_in_the_eu)

¹¹ Eiropas Parlamenta 2013. gada 23. oktobra Rezolūcija par organizēto noziedzību, korupciju un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu – ieteicamie pasākumi un iniciatīvas (gala ziņojums) (2013/2107(INI))

(<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2013-0444&language=EN>)

¹²*Transparency International*: ES godīguma sistēmas pētījums (http://www.transparencyinternational.eu/focus_areas/eu-integrity-study)